

розвитку простежується в її сольних вокальних номерах, зокрема в ліричних аріозо, що характеризуються м'якою кантиленою, а також у дуетах та ансамблевих сценах, які демонструють широку палітру її емоційних станів.

Диалогічні та ансамблеві форми відіграють важливу роль у музично-драматургічному розгортанні образу Оксани. Оркестровий супровід у сценах за її участі набуває значної експресивної ваги, виконуючи не лише гармонічну функцію, але й слугуючи розкриттю внутрішнього психологічного стану персонажа. Це підкреслюється тембральними градаціями, нюансуванням оркестрової фактури та варіюванням динамічного рельєфу, що сприяє поглибленню художньої виразності образу.

Особливе місце в музичній драматургії партії займає сольний номер героїні «Місяцю ясний», що є ліричним монологом-рефлексією. У ньому застосовано принцип наскрізної мелодичної розробки, а це забезпечує безперервний розвиток музичного матеріалу й посилює психологічну достовірність образу. Гармонічна основа цього номеру характеризується тональною стабільністю, що створює ефект спокійної мелодійної медитації, проте поступове наростання гармонічної напруженості відображає внутрішню боротьбу й душевне хвилювання героїні.

Загалом, партія Оксани в опері «Запорожець за Дунаєм» є взірцем національного вокального стилю, що поєднує елементи народного музикування, драматичної виразності та ліричної емоційності. Вона виконує важливу драматургічну функцію, через яку розкривається не лише особиста доля героїні, а й загальна ідея твору — духовне відродження й прагнення до свободи. Завдяки синтезу вокально-тембрової експресії, ладо-гармонічної виразності та оркестрової драматургії образ Оксани набуває символічного значення у контексті української музично-театральної традиції.

I. Vlasenko

СПЕЦИФІКА ВИКОНАННЯ НАРОДНОЇ ПІСНІ АКАДЕМІЧНИМ ГОЛОСОМ: ТРАДИЦІЇ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ

I. Vlasenko

SPECIFICITY OF FOLK SONG PERFORMANCE BY ACADEMIC VOICE: TRADITIONS AND MODERN TRENDS

Українська народна пісня має глибоке історичне коріння та відзначається розмаїттям мелодичної, ритмічної й гармонічної структури, що сформувалася під впливом багатомістових традицій усної музичної культури. Однією з ключових характеристик народного співу є його природна манера звукоутворення, яка базується на вільному використанні вокальних регістрів, імпровізаційності та варіативності інтервально-ладової організації. Виконавська специфіка українського народного співу включає мікрохроматику, нетемперовану інтервальність, гетерофонічну фактуру та гнучку ритмічну структуру, що корелює з текстово-смыслову організацією фольклорного матеріалу.

З розвитком професійного вокального мистецтва народна пісня зазнала суттєвої трансформації в аспекті виконавських засобів. Академічні вокалісти почали інтерпретувати народний мелос відповідно до норм класичної вокальної школи, що передбачало зміну підходу до звукоутворення, артикуляції, дикційної чіткості та інтонаційної стабільності.

У XIX — на початку XX ст. українські композитори, зокрема Микола Лисенко, Кирило Стеценко, Микола Леонтович, Анатолій Кос-Анатольський, здійснили професійну гармонізацію народних пісень, пристосовуючи їх до концертного виконання у форматі солоспівів або хорових обробок. Це сприяло формуванню узагальнених принципів аранжування народного мелосу в межах академічної традиції та адаптації його до європейських норм гармонічного багатоголосся.

Традиційне академічне виконання народних пісень базується на використанні вокальних технік класичної школи, що включають діафрагмальне дихання, резонансну фокусованість звучання, реєстрову інтеграцію, рівномірний тембровий баланс. Виконавці дотримують основних категорій академічного співу, таких як кантілена, артикуляційна чіткість, фонетична точність, динамічна гнучкість та стилістична відповідність. При виконанні народних пісень у професійному академічному контексті широко застосовується акомпанемент (фортепіано, камерний або симфонічний оркестр), що суттєво розширює темброво-виразові можливості твору, посилюючи його художню естетику.

Фундаментальна відмінність академічного виконання народних пісень від автентичного народного співу полягає в специфіці звукоутворення та стильовій інтерпретації. Автентичний спів характеризується відкритим, природним тембром, широким використанням гортанних прийомів, орнаментального варіювання та нерівномірної ритмічної організації. Особливістю народного співу є його синкретична природа, що поєднує вокальну, мовну та виконавську пластику, тоді як академічне виконання передбачає чітку організацію багатоголосної фактури відповідно до гармонічних норм класичної музики.

У сучасному музичному просторі спостерігається тенденція до поєднання класичних вокальних технік з елементами автентичного співу, що виявляється у використанні етномузикознавчих підходів, експериментальних тембрових рішень та жанрового синтезу.

Новітні виконавські стратегії включають інтеграцію народного мелосу до таких жанрів, як етноджаз, фольклорний кросовер, сучасна академічна музика. Інноваційним напрямом є використання електроакустичних технологій, мультимедійних засобів та новітніх оркестрових аранжувань, що надає традиційному матеріалу нової художньої виразності.

Таким чином, академічне виконання народних пісень відіграє важливу роль у культурологічному та просвітницькому аспектах, сприяючи збереженню, популяризації та осмисленню українського фольклору в контексті сучасного музичного дискурсу. Поєднання традиційного народного співу із сучасними виконавськими практиками забезпечує його еволюцію та адаптацію до нових художніх реалій, що сприяє розширенню меж національної музичної спадщини та її інтеграції у світовий культурний простір.